

Wysoki Sejmie!

Kłęski elementarne, które w przeszłym roku nawiedziły ciężko rozmaite strony kraju, obudziły już w ówczas obawę częściowej nędzy. Ze strony c. k. Rządu przedsięwzięto naprzeciw temu środki zaradcze, ażeby w zagrożonych stronach zapobiedz głodowi. W tym celu rozdawano między cierpiących niedostatek, z środków państwa i kraju, jako zapomogi zaliczki, ograniczone jednakże do najściślejszej potrzeby. Urodzajom przyszłych lat musiano pozostawić złagodzenie ciosów zadanych gospodarstwu krajowemu. Niestety nastąpił po tym dla wielu gospodarzów zgubnym roku znów nieurodzaj. W wielu stronach kraju dają się słyszeć głosy o nieszczęśliwym rezultacie zbiorów, a w przybliżeniu podane doniesienia władz rządowych nie pozostawiają żadnej wątpliwości, że z przyszłą wiosną w rozmaitych stronach kraju głód zagraża, i że nie będzie dostatecznej ilości zboża do zasiewów wiosnianych. Bardzo niekorzystnie przedstawiają się stosunki w pojedynczych miejscach i okolicach; zapasy zbożowe wystarczają zaledwie na miesiące lub tygodnie, a ludność pozostawiona bez pomocy, na największą nędzę byłaby wystawiona. Rychła i dostateczna pomoc staje się nieodzowną koniecznością, jeżeli nieurodzajem dotknięci, nie mają być zmuszeni do wywłaszczenia się z swych gospodarstw i swego mienia, jeżeli tysiące rodzin nie mają koniecznie popaść w największą nędzę. Przytaczam na przykład że zaledwie 2000 dusz liczące miasteczko Chocimierz w obwodzie Kołomyjskim, żąda zaliczkę w kwocie 10.000 złr. w celu zebrania potrzebnej do wyżywienia i zasiewów ilości zboża, i że faktyczny stan rzeczy za uwzględnieniem tej próżby przemawia. W obwodzie Przemyskim obliczono w przybliżeniu brak zboża potrzebnego do wyżywienia i zasiewów na 879.953; w Kołomyjskim na 744.226, w Samborskim i Czortkowskim w każdym na więcej jak na 400.000 mierzyc niższo-austriackich. Jeżeli nawet powyższe cyfry tu i ówdzie może zbyt wysoko postawiono i ściślemu dochodzeniu przy rozdawaniu niezbędnej zapomogi pożyczkowej zachowaniem być musi rozpoznanie faktycznego położenia potrzebnych, to jednak z przytoczonych tu dat można już mieć wyobrażenie o wielkości i rozmiarach kłęsk zagrażających ludności w wielu okolicach kraju. Okolicznościami pilnie nakazany ratunek nie może być podanym potrzebującym z funduszków gminnych, bo takowe jak wiadomo nie istnieją. W celu udzielenia głodem zagrożonym w pierwszej chwili nieodzownie koniecznej ulgi i pomocy, c. k. Namiestnictwo rozporządziło w swoim zakresie działania potrzebne środki zaradcze. Mianowicie polecao, aby w okolicach nieurodzajem dotkniętych we wszystkich wypadkach uwzględnienia godnych, wstrzymać egzekucję zaległych podatków gruntowych, i odroczyć termin wpłat podatkowych aż do przyszłorocznych zbiorów a według okoliczności nawet do dalszego czasu.

Zarazem udano się do Wysokiego Ministerstwa Stanu o wyjednanie na razie nieodzownie potrzebnej zaliczki z środków Państwa wedle możliwości tychże, do rozdania jako pożyczki, mające się zwrócić w swym czasie.

Wysokie c. k. Ministerstwo Stanu jednakże już poprzednio reskryptem z dnia 5. Września b. r. l. 4134 oświadczyło z powodu obawy głodu w kraju przedstawionej przez c. k. Namiestnictwo, że ze względu na obecny stan finansów Państwa wszelkiego będzie potrzeba dołożyć starania, ażeby takowe na nowo obciążone nie były bez ostatecznej i koniecznej potrzeby, zważywszy, że w roku bieżącym do zapomóg z powodu nędzy w Galicyi już się przyczyniły znaczną kwotą 80.000 złr., że przeto pokrycie zaliczek pieniężnych i zapomóg o ileby takowe w ogóle dla dotkniętych nieurodzajem koniecznymi się stały, o ile możliwości ze środków gmin lub kraju nastąpić powinno. Z pewnością można przeto wnosić, że fundusze, któreby Wysokie Ministerstwo ze skarbu Państwa zaasygnowało, nie wystarczą do ogólnego wsparcia nędzą zagrożonych i do zupełnego usunięcia złego.

Mam więc zaszczyt, przedłożyć w myśl wskazówek danych w wyż przytoczonym wysokim reskrypcie wniosek naglący :

„Wysoki Sejm zechce zbadać i uchwalić środki, którymi można zapobiedz klęsce głodu, krajowi zagrożającej.“

Materyały do rozpoznania i oceny potrzebnej ilości tych środków zaradczych, jak najchętniej udzieli Wydziałowi, któremu ta sprawa do rozpoznania przekazana zostanie.

W Lwowie dnia 24. Listopada 1865.

C: K. Namiestnik :
Baron **Paumgarten** m. p.